

Gemeenten vrezen miljardenstrop door fors stijgende kosten én bezuinigingen in de jeugdzorg

Charlotte Huisman
Amsterdam

De kosten van de jeugdzorg stijgen zo snel dat gemeenten afsterven op een miljardenstrop. Sinds 2015 zijn lokale overheden verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Sindsdien zijn hun uitgaven gestegen van 3,5 miljard euro in 2015 tot 8,1 miljard euro dit jaar.

Uit onderzoek naar de kosten, in opdracht van het Rijk, blijkt dat deze de laatste jaren nog sneller stijgen dan verwacht. Daarmee nemen ook de tekorten van de gemeenten toe, van vorig jaar 628 miljoen euro (in totaal) naar 828 miljoen euro dit jaar. De prognose is dat de stijgende lijn doorzet, terwijl het Rijk de gemeenten juist jaarlijks bijna een miljard euro minder voor jeugdzorg wil geven. Bij elkaar zou dat in 2028 leiden tot een gat van 3 miljard euro in de gemeentelijke begrotingen.

'Dat is onhoudbaar, dit kunnen gemeenten niet betalen', zegt wethouder Nathalie Kramers (GroenLinks) uit Leeuwarden. Zij spreekt namens de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Zij roept het Rijk op gemeenten te compenseren, omdat zij anders 'hun wegen en viaducten niet kunnen onderhouden en gedwongen zijn bijvoorbeeld zwembaden te sluiten'.

Ook willen de gemeenten dat het Rijk meer vaart maakt met de wetgeving die de toegang tot de jeugdzorg moet beperken. De bedoeling is dat met de nieuwe wet alleen nog kinderen met zware problemen gemeentelijke hulp krijgen. De afgelopen tien

jaar is het aantal kinderen dat een beroep doet op jeugdzorg sterk toegenomen, tot nu een op de acht. De afgelopen twee jaar is dat percentage constant gebleven. Dat de kosten toch fors toenemen, komt volgens Kramers onder meer door de gestegen lonen en de hogere tarieven van jeugdzorgaanbieders. Ook maken meer kinderen gebruik van duurdere specialistische zorg, en is de duur van zorgtrajecten toegenomen.

Zo'n anderhalf jaar geleden sloten de gemeenten een akkoord met het Rijk voor een zogenoemde hervormingsagenda voor de jeugd. De bedoeling is

dat er minder kinderen uit huis worden geplaatst. Ook zouden gemeenten met sterkere wijkteams strenger gaan selecteren aan de poort welke jongere zorg nodig heeft. De verwachting was dat met de nieuwe aanpak de kosten zouden dalen, het Rijk heeft daarvoor al een bezuiniging ingeboekt. Maar dat pakt tot nog toe anders uit.

Doorverwijzen

'Ook huisartsen kunnen kinderen bijvoorbeeld naar een psycholoog doorverwijzen, gemeenten hebben de doorverwijzingen naar specialistische zorg niet in de hand', zegt Kramers. 'Terwijl een kind bijvoorbeeld ook ongelukkig kan zijn door ruziënde ouders en relatietherapie voor de ouders zijn welzijn meer zou kunnen verbeteren.'

Kramers ziet een toename van intensieve zorgtrajecten, die soms meer dan 1 miljoen euro per jaar per jongere kunnen kosten. 'Vaak zijn het schrijnende situaties. Maar als een gemeente een paar van dat soort jongeren heeft, is het geld snel op.'

Het kabinet noemt de *stijgende kosten* voor de jeugdzorg 'niet houdbaar voor de toekomst'. Staatssecretaris Vincent Karremans (VVD) wil daarom de 'maatschappelijke dialoog' verder aanzwengelen die zijn voorganger Maarten Van Ooijen (ChristenUnie) was begonnen, om het aantal kinderen dat een beroep doet op de jeugdzorg terug te brengen. Dat ouders en kinderen 'leren accepteren dat bepaalde problemen bij het leven horen', schrijft Karremans aan de Tweede Kamer. Volgend jaar hoopt hij met een wetsvoorstel te komen dat de reikwijdte van de jeugdzorg moet beperken.

Privévliegtuig is relatief het meest vervuילend: in vier jaar tijd verdubbelde CO₂-uitstoot bijna